

ἄμπακος ὁ, σύνηθ. *ἄδδακος* πολλαχ. *ἄμπακος* Ἡπ. κ. ἁ. *ἄδδακος* Λέσβ. κ. ἁ. *ἄμπακος* Κωνπλ. *ἄδδακος* Θήρ. Κύθν. Σῦρ. (Ἐρμούπ.) *ἄδδακος* Σάμ. (Μα-
ραθόκ. κ. ἁ.) *ἄμπακος* Ἡπ. Κύθηρ. Πελοπν. (Ἀρκαδ.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.) κ. ἁ. — Λεξ. Μ. Ἐγκυκλ. Βλαστ. *ἄδδακος*
Θράκ. (Αἰν. κ. ἁ.) Λέσβ. *ἄδδακος* Κρήτ. *ἄδδεκο* Ἀπουλ.
(Καλημ.)

Ἐκ τοῦ Ἰταλ. *adbasco*, ὃ ἐκ τοῦ Λατίν. *adbasus*, τοῦτο
δὲ ἐκ τοῦ ἀρχ. Ἑλλήν. *ἄβαξ*. Πβ. G Meyer Neugr.
Stud. 4,10, ΣΨάλτην ἐν Ἀθηνῶν 29 (1917) Λεξικογρ. Ἀρχ.
31, ΖΖαμάν. ἐν Ἐκπαίδ. Ἐπιθεωρ. 1,99 καὶ A Maid-
hof Neugr. Rückwand. 2.

1) Πίναξ σχολικός, ἀβάκιον Λέσβ.: Φρ. *Θά σι γράψου*
᾿ς τὸν ἄδδακον! (θὰ σὲ καταγγεῖλω εἰς τὸν διδάσκαλον).
Βάλιν τὸν νοῦ σ' ᾿ς τὸν ἄδδακα! (πρόσεχε εἰς τὸν ἄμπ.)
Πβ. *πλάκα*. β) Ἄμμος (ἡ σημασία προήλθεν ἐκ τοῦ
γεγονότος, ὅτι κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους τὸ σχολι-
κὸν ἀβάκιον ἐκαλύπτετο δι' ἄμμου, ἐφ' ἧς ἔγραφον, δηλ.
τὸ περιεχόμενον ἀντὶ τοῦ περιέχοντος) Πελοπν. (Λακων.)
Στερελλ. (Αἰτωλ.): Φρ. *Ξέρει τὸν ἄδδακο τῆς θάλασσας*
(ἐπὶ τοῦ γνωρίζοντος πολλά, τοῦ σοφοῦ. Συνών. φρ.
ξέρει τὸν ἄμμο τῆς θάλασσας) Λακων. *Πῆρι λιπτά*
τοὺν ἄμπακα τ'ς θάλασσας! (δηλ. πολλά) Αἰτωλ. || Συνεκδ.
ἐπὶ πλησμονῆς παντὸς πράγματος (πβ. *ἄμμος* 1) σύνηθ.:
Πήραμι λιπτά τοὺν ἄμπακα (εἰσεπράξαμεν πολλά χρήματα)
Αἰτωλ. *Ἦταν κόσμους οὐ ἄμπακας* (ἦσαν πολλοὶ ἄνθρω-
ποι) αὐτόθ. *Ἦτανι ἄμπακας φέτον σταφύλια αὐτόθ.* Ἐβγά-
λαμι τοὺν ἄμπακα κριμμύδια (πβ. συνών. φρ. *ἦκα με πεπό-
νια τὴν ἄβυσσο, ἐρέκα ἄδυσσε υἱώ*) αὐτόθ. *Ἐμαθι*
χαμπέρια τοὺν ἄμπακα (ἔμαθε πολλὰς εἰδήσεις) αὐτόθ.
|| Φρ. *Ξέρει τὸν ἄδδακο* (γινώσκει πολλά, εἶναι σοφός, εὐφυής.
Συνών. φρ. *ξέρει τὴν ἄβυσσο*) Θήρ. Κύθν. Πελοπν.
(Δημητσάν. Μεσσ.) κ. ἁ. *Κατέχει τὸν ἄμπακο* (συνών. τῇ
προηγούμενῃ) Κύθηρ. *Τρώει τὸν ἄμπακο* (ἐπὶ τοῦ πολυ-
φάγου. Συνών. φρ. *τρώει ἔναν ἄδ'υ'σσο* (ἰδ. *ἄβυσσο*)
- *τὸν περὶδρομο* - *τὸν κόρακα*) Πελοπν. (Λακων.) Προπ.
(Κύζ.) *Τρώει τὸν ἄμπακό του* (συνών. τῇ προηγούμενῃ.
Ἦ ἀντων. *του κατ' ἀναλογ.* πρὸς τὴν φρ. *ἦκουσε τὸν*
ἄμπακό του) ἄγν. τόπ. *Ποῦ νὰ φάς τὸν ἄμπακα!* (Ἀρά.
Συνών. φρ. *ποῦ νὰ φάς τὸν κόρακα* - *τὸν περὶδρομο!*)
ἄγν. τόπ. *Ἐφαγε τὸν ἄμπακο* (ἐδάρη ἐπὶ πολύ. Συνών. φρ.
ἔφαγε ξύλο πολὺ) ἄγν. τόπ. *Ἦκουσε τὸν ἄμπακό του*
(ἡ φράσις φαίνεται ὅτι προήλθεν ἐκ παλαιότερας ἡκουσε
τὸν ἄμπακο = ἦκουσε πολλά. ἦκουσε πολλὰς ὑβρεις, καθυ-
βρίσθη. Συνών. φρ. *ἤκουσε τὸν ἐξάπαλμο* - *τὸν ἀνα-
βαλλόμενον*) Χίος Θ' *ἀκούση τὸν ἄμπακό του* Κωνπλ.
Τοῦ διάβασε τὸν ἄμπακο (ὑβρίσεν αὐτὸν πολύ. Ἦ φρ.
κατ' ἀναλογ. τῆς φρ. *τοῦ διάβασε τὸν ἐξάπαλμο*.
Συνών. φρ. *τὸν διάβασε καλά, τὸν ἔψαλε καλά*) Χίος
Ἀμε νὰ σοῦ διαβάσουν τὸν ἄμπακο! (ὑβρις πρὸς ὀχληρὸν καὶ
ἀνόητον) Ζάκ. *Θὰ σοῦ ψάλω τὸν ἄμπακο!* (θὰ σὲ ἐξυβρίσω)
Κυκλ. *Τοῦ ᾿ψαλε τὸν ἄμπακο* Ἀνδρ. Θήρ. Σῦρ. κ. ἁ. *Θὰ σοῦ*
δώσω τὸν ἄδδακο! (εἰρωνικῶς οὐδέν!) Πελοπν. (Σπάρτ.)
Ξέρει τὸν ἄμπακο (συνών. τῇ προηγούμενῃ) Εὐβ. (Αὐλωνάρι.)
Τί θὰ μοῦ δώσης; — *Τὸν ἄμπακο!* (συνών. τῇ προηγούμενῃ)
Κωνπλ. *Τοῦ ἔμεινε ὁ ἄμπακος* (συνών. τῇ προηγούμενῃ)
Πελοπν. (Βασαρ.) *Εἴπαμε τὸν ἄδδακο* (εἴπομεν ἀνοησίας.
Οἱ πολλοὶ λόγοι, αἱ φλυαρίαι, συνήθως εἶναι καὶ ἀνόη-
τοι) Κεφαλλ. *Μᾶς λές τὸν ἄδδακο* (συνών. τῇ προηγούμενῃ)
Κεφαλλ. (α) Τὸ ἄπειρον, ἐπὶ ἐκτάσεως Λέσβ.: *Ἀπ' ἰδῶ*
ὡς τοὺν ἄδδακα. γ) Ἡ ἀριθμητικὴ Ἀπουλ. (Καλημ.)
Πελοπν. (Ἀρκαδ.): *Φέρει ὃν ἄδδεκο ἐκεῖνο* (γινώσκει τὴν

ἀριθμητικὴν ἐκεῖνος) Καλημ. δ) Λογαριασμός ἄγν.
τόπ.: Φρ. *Μὴ μοῦ σκοτίσης τὸν ἄμπακο!* (μὴ με ταράττης!
Συνών. φρ. *μὴ με ζαλίζης!*) ε) Βιβλίον ἀριθμητικῆς
(πβ. ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,163) ἄγν. τόπ.: *Βγάλε τὸν*
ἄμπακα νὰ ἰδῇς. 2) Ἀβαξ παιγνίου καὶ ἡ παιδιὰ ἡ παι-
ζομένη ἐπ' αὐτοῦ (πβ. ἀρχ. *ἀβάκιον, ἄβαξ*) Ἡπ. Μακεδ.
(Καταφύγ.) Πελοπν. (Ἀρκαδ. Δημητσάν.): Φρ. *Αὐτὰ τὰ*
λένε ᾿ς τὸν ἄμπακο! (εἶναι λόγοι παίζοντος ἀνθρώπου)
Δημητσάν. κ. ἁ. *Δὲν παίζουμε τὸν ἄμπακα!* (δὲν ἀστεϊζό-
μεθα) Ἡπ. 3) Ὡς ἐπίθ. σοφός, ἔμπειρος τέχνης τινὸς
Θράκ. (Αἰν. κ. ἁ.): *Εἶναι ἄδδακας ᾿ς τὰ γράμματα* Αἰν. *Σὶ*
καδόσα χρόνια τὰ ᾿μαθι τὰ γράμματα τέλεια κὶ γίν'κι ἄδδακας
Θράκ. *Ἐγινι ἄδδακας ᾿ς τὰ γράμματα κὶ πρόκονι* Αἰν.

ἀμπαλατιάζω ἀμάρτ. ἀμπαλαδιάζω Κύπρ. ἀμπα-
λαδκιάζω Κύπρ.

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀμπάλατος.

Ἐπιμένω μετὰ πείσματος: *Μὲν ἀμπαλαδιάζης μαζὶν του*
τῶν τὸν κόπον σου χάν-νεις.

ἀμπαλάτσιασμα τό, ἀμάρτ. ἀμπαλάδιασμαν Κύπρ.

Τὸ μεσν. οὐσ. ἀμπαλάτσιασμα. Πβ. Μεούρσ. καὶ
Δουκ.

Ἐλλειψις ὑπακοῆς, ἀνυποταξία, ἀπειθεία: *Τοῦτος ὁ*
ἄθρωπος ἔδε πολ-λὰ μῆλλον ἀμπαλάδιασμαν.

ἀμπάλατος ἐπίθ. Κύπρ.

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Δύστροπος, ἀπειθής, πείσμων, ἀνυπότακτος, ἀνένδοτος:
Ἐν τέλεια ἀμπάλατος τῶν ᾿ν ἀκούει εἶντα τοῦ λαλεῖ (᾿ν = εἶναι.
᾿ν = δέν). Πβ. ἀνάποδος.

ἀμπάλι ἐπίρρ. Τσακων.

Ἀγνώστου ἐτύμου. Κατὰ Μδέφνερ Λεξ. 19 ἐκ τῆς φρ.
ἄν πάλι.

Τίνος ἔνεκα, διὰ ποῖον λόγον; Συνών. *γιατί;*

ἀμπαλτσαμάριστος ἐπίθ. Παξ.

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μπαλτσαμαριστός
<μπαλτσαμάρω κατὰ τὰ ἐκ τῶν εἰς -ίζω ρ. παράγωγα.

Ἀταρίζευτος, ἐπὶ νεκροῦ. Συνών. *ἀβαλοάμωτος.*

ἀμπαλωσία ἡ, ἀμάρτ. ἀδαλωσία Πελοπν. (Μάν.)
ἀμπαλωσὰ Πελοπν. (Πάτρ.) κ. ἁ. ἀναδαλωσὰ Πελοπν.
(Τρίκκ.)

Ἐκ τοῦ ἐπίθ. ἀμπάλωτος. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

Τὸ νὰ μὴ εἶναι τι μπαλωμένον, ἐπιδιωρθωμένον,
ἐπὶ ἐνδύματος ἔνθ' ἄν.: *Ἀπ' τὴν ἀμπαλωσὰ φάνηκαν τὰ*
κρεάτὰ τῆς Πάτρ. Ἐκουρδελιάστηκαν τὰ σκουτιὰ ἀπὸ τὴν
ἀναμπαλωσὰ Τρίκκ.

ἀμπάλωτος ἐπίθ. κοιν. καὶ Πόντ. (Τραπ.) ἀμπά-
λουτους βόρ. ἰδιώμ. ἀδάλωγος Πελοπν. (Μάν.) ἀνεμπά-
λωτος Πόντ. (Κερασ.)

Ἐκ τοῦ στερητ. ἀ- καὶ τοῦ ἐπίθ. *μπαλωτός <μπα-
λώνω. Ἦ λ. καὶ παρὰ Σομ.

1) Ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι μπαλωμένος, ὁ στε-
ρούμενος ἐπιβλημάτων, ἐπὶ τε ἐνδύματος καὶ ἀνθρώπου
κοιν.: *Ἀμπάλωτο παπούτσι - πουκάμισο - ρούχο - φόρεμα* κττ.
κοιν. *Τὰ παιδιὰ ἀμπάλωτα εἶναι* Τραπ. || Παροιμ. *Τοῦ ράφτ'*

